

מצב התרבות בזמן מגפת קורונה

מגזר התרבות צריך תוכנית סיוע משלו! כל הפעילות התרבותית נעצרה בבשל משבר הקורונה. חוסר הודאות וההשלכות גבי היום שאחרי. איך תהיה החזרה לשגרה ואיך ינהג הקהל באשר לחזרה למפגשים והתקהלויות במקומות סגורים.

מגזר התרבות הינו מגזר יצרני ענק המעסיק למעלה מ-150 אלף עובדים במעגל הראשון ומספרים דומים במעגלים הנוספים, ומהווה זרז כלכלי לסקטורים רבים בתחומי התיירות, הפנאי, היצור והשירותים כמו מסעדות, הסעות, יצור תפאורות, תלבושות, מחשוב, אבטחה, ניקיון ועוד. בכול מדינות אירופה מבינים את זה והבטיחו את התמיכה הרגילה למוסדות התרבות ולאומנים ואף הכריזו על תוכנית סיוע ליום שאחרי.

המצב בישראל היום:

נאבקים לקבל מקדמות (עד כה שולמו אחרי מאבק 40%), חוסר גמישות בדרישות הבירוקרטיות בכל הנוגע לנוהל שר אוצר ומבחני תמיכה שאינם מתכתבים עם המציאות; אין תוכנית סדורה וברורה ליציאה מהמשבר; אין התייעצות אמיתית עם גופי התרבות ויש אי וודאות לגבי העתיד; רוב עובדי גופי התרבות נמצאים בחליית והיוצרים והספקים חיים בקושי, יש סיוע קטן דל לעצמאיים המהווים רוב המועסקים בסקטור זה; עד כה הוקצו 200 מיליון ₪ לכלל העמותות במשק, **כולל התרבות**, כשברור שהתרבות אינה דומה לכלל המגזר השלישי והגובה ההפסדים המוערך של הגופים עומד סביב **400 מיליון ₪**.

פגיעה בהכנסות עצמיות בזמן משבר הקורונה - לכל מוסדות התרבות הכנסות עצמיות, לבינונים והגדולים בין 50% עד 80%. **במצב הנוכחי ההכנסות הופסקו לחלוטין**. הפגיעה החלה עוד לפני הפסקת הפעילות בשל צמצום הפעילות המשקית. **המשמעות שהיו הוצאות וההכנסות היו קטנות באופן משמעותי**.

היום שאחרי:

תחום התרבות נמצא בסוף התור בחזרה לשגרה, מוסדות התרבות צפויים לסבול קשות מהרתיעה הצפויה של הקהל, בעיקר המבוגר, להתקהל שוב באולמות ובמוזיאונים. כאשר תותר החזרה לפעילות על מוסדות התרבות להשקיע במהירות משאבים רבים כדי להתניע את ההפקות שנעצרו, ככל הנראה עבור קהל שיבושש להגיע, ובתנאי שיצליחו לשרוד את התקופה בה הם סגורים. תחזית זו מגבירה את הצורך בתמיכה ומימון ביניים והיא ייחודית לענף התרבות. בנוסף לכך גופי התרבות מושפעים מאד בפעילותם מתחומים שהושפעו ממשבר הקורונה לדוגמא: מהאפשרות לשתף פעולה עם חו"ל, תיירות, יוקר מחיה - כרטיסים, החלטות לגבי אוכלוסייה בוגרת, ביקורי בתי ספר שכלל הנראה לא יחזרו כלל השנה. **המשמעות שביום שאחרי תהליך החזרה של הפעילות התרבותית יצריך תמיכה גדולה יותר**.

כדי לשמר ולהחזיר את עולם התרבות נדרשים הצעדים הבאים:

1. המשך העברת המקדמות עד לגובה של 70% והשלמה ל-100% תמיכה אחרי העברת התקציב.
2. רגולציה- שינוי מערך מבחני התמיכה והקריטריונים הקיימים לתמיכה ציבורית בתחום בשנה הנוכחית 2020 ובשנה הבאה 2021. אין אפשרות להחיל את המגבלות השונות בנוהל שר אוצר כמו גובה התמיכה, מגבלת הנהלה וכליליות במצב המשברי שנוצר. כמו כן ברור שאי אפשר להחיל את מבחני התמיכה הרגילים.
3. פיצוי מהמדינה על אובדן הכנסות כתוצאה מהמשבר – הערכה כרגע שמדובר ב- 400 מיליון שקל (כולל הוצאות והשקעות שבוצעו לפני הכניסה למשבר). חלק גדול מההפסדים מקורם בהחזרת כספי מנויים וכרטיסים ותשלומים עבור הפקות של עלו.
4. שימור ההון האנושי המועסק על ידי מוסדות התרבות והאומנות בישראל. זאת ועוד, רוב האמנים בישראל אינם שכירים ואינם מקבלים דמי אבטלה. רבים מן העצמאיים שביניהם גם אינם זכאים למענק לעצמאיים. אמנים עצמאיים רבים הגיעו כבר לסף רעב בגלל ביטולן המוחלט של כל ההופעות הפומביות. המדינה חייבת להקים קרן ייחודית לתמיכה באומנים עצמאיים, אחרת האמנים האלה לא ישרדו את המשבר, ולא יחזרו לפעילות אמנותית אחריו. כל זאת נוגע גם למקצועות התומכים: אנשי תאורה, סאונד, מנהלי במה, פועלי במה, וכו'.

5. הקצאת תקציב נוסף להתנעה והחזרה של גופי התרבות לפעילות. ההנחה היא שייקח זמן רב עד שהפעילות התרבותית תחזור לשגרה .
6. עולם התרבות מגוון ושונה ויש לעשות הכול על מנת לאפשר בכפוף למגבלות חזרה של חלק מהפעילות.

איגוד הבמאיות והבמאים בטלוויזיה ובקולנוע	פורום מוסדות תרבות ואמנות בישראל
הפורום הדוקומנטרי בישראל	פורום עמותות התרבות הערביות
איגוד המפיקים לקולנוע ולטלוויזיה	אי"ב – ארגון יוצרים עצמאים בתיאטרון
איגוד המחזאיות והמחזאים	ארגון גג למוזיקאים עצמאים – פליציה בלומנטל
פורום הקולנועיות ויוצרות הטלוויזיה בישראל	עמותת הכירוגרפים
איגוד מקצועות האנימציה	בת"י – איגוד במאי התיאטרון בישראל
דוק אביב	שח"ם - איגוד השחקנים בישראל
האקדמיה לקולנוע	איגוד האמנים הפלסטיים
האגודה למעצבי הבמה בישראל	איגוד התסריטאים
אמ"י – אגודת אמני ישראל	איגוד העורכים